

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 23.11.2007
COM(2007) 739 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, CĂTRE PARLAMENTUL
EUROPEAN ȘI CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

**în conformitate cu articolul 5 din Directiva (CE) nr. 84/2000 privind dispozițiile
referitoare la orarul de vară**

CUPRINS

1.	ISTORICUL LEGISLAȚIEI EUROPENE.....	3
2.	Sinteza analizei aprofundate realizate de Comisie cu privire la implicațiile orarului de vară.....	4
3.	Implicațiile orarului de vară – sinteza informațiilor transmise de statele membre	5
3.1.	Avizul statelor membre cu privire la dispozițiile actuale.....	5
3.2.	Impactul asupra sectoarelor economice cel mai intens afectate.....	5
3.3.	Noi studii.....	6
3.4.	Opinia cetățenilor	7
4.	Concluzii	8

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CĂTRE COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

în conformitate cu articolul 5 din Directiva (CE) nr. 84/2000 privind dispozițiile referitoare la orarul de vară

(Text cu relevanță pentru SEE)

CONTEXT

La 19 ianuarie 2001, Consiliul și Parlamentul European au adoptat în comun directiva privind dispozițiile referitoare la orarul de vară¹.

Articolul 5 din directiva menționată prevede obligativitatea Comisiei de a prezenta Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social un raport cu privire la consecințele dispozițiilor directivei asupra sectoarelor avute în vedere. Articolul 5 prevede, de asemenea, elaborarea raportului pe baza informațiilor comunicate Comisiei de către fiecare stat membru până cel târziu la 30 aprilie 2007.

Prezenta comunicare reprezintă raportul prevăzut la articolul 5 din Directiva (CE) nr. 84/2000.

1. ISTORICUL LEGISLAȚIEI EUROPENE

Majoritatea statelor membre au introdus orarul de vară în cursul celei de-a șaptea decade a secolului XX, în timp ce alte state utilizaseră deja această măsură cu mult timp înainte, pe parcursul unor perioade mai mult sau mai puțin îndelungate.

Prima directivă, din 22 iulie 1980, care a intrat în vigoare în 1981, prevedea o dată comună numai pentru începutul perioadei orarului de vară. Directivele adoptate ulterior prevedeau o dată comună pentru începutul orarului de vară, ultima duminică din martie, și două date de încheiere: una în ultima duminică din septembrie, aplicată de statele continentale, cea de-a doua în a patra duminică din octombrie, în cazul Regatului Unit și Irlandei. Această situație s-a menținut până la adoptarea celei de-a șaptea directive, Directiva 94/21/CE din 30 mai 1994, care prevedea pentru prima oară, începând cu 1996, o dată comună de încheiere a orarului de vară, și anume ultima duminică din octombrie. Prin această directivă se realiza, în sfârșit, armonizarea completă a calendarului, după 16 ani de la adoptarea primei directive. Cea de-a opta directivă, Directiva 97/44/CE² a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iulie 1997 a prevăzut o prelungire cu patru ani (între 1998 și 2001 inclusiv) a dispozițiilor celei de-a șaptea directive.

În fine, directiva actuală a prelungit dispozițiile celei de-a opta directive, spre deosebire de toate directivele anterioare, pe o perioadă nelimitată. Într-adevăr, astfel cum se menționează în

¹ JO L 31, 2.2.2001, p. 21.

² JO L 206, 1.8.1997, p. 62.

considerentele directivei, buna funcționare a anumitor sectoare necesită o programare stabilă pe termen lung. Cu toate acestea, se precizează, de asemenea, că se impune monitorizarea aplicării directivei pe baza unui raport al Comisiei.

2. SINTEZA ANALIZEI APROFUNDATE REALIZATE DE COMISIE CU PRIVIRE LA IMPLICAȚIILE ORARULUI DE VARĂ

Înainte de a propune cea de-a noua directivă, Comisia efectuase o analiză aprofundată a implicațiilor orarului de vară în statele membre ale Uniunii Europene, precum schimbarea orei de două ori pe an și faptul că se luminează și se întunecă mai târziu.

La vremea respectivă, s-a realizat un studiu condus de un consultant independent. Misiunea respectivului consultant a constatat în analiza diferitelor studii existente în domeniu, atât la nivel comunitar, cât și la nivel național, chestionarea experților din diversele domenii implicate, consultarea părților interesate și a statelor membre, precum și prezentarea unor concluzii și recomandări pe baza analizelor și a cercetărilor efectuate.

Principalele concluzii ale Comisiei, elaborate pe baza acestui studiu și prezentate în propunerea de directivă actuală, pot fi rezumate după cum urmează³:

1. După mai mult de 20 de ani de la adoptarea primei directive în materie, sectoarele economice considerate cel mai intens afectate, respectiv **agricultura, turismul și transporturile**, au integrat orarul de vară în activitățile lor și nu îi contestă rațiunea de a exista.
2. În ceea ce privește **transporturile**, introducerea armonizării complete a calendarului a dus la înlăturarea principalelor dificultăți întâmpinate în trecut.
3. Datorită luminii naturale, orarul de vară oferă condiții mai bune de practicare în cursul serii a unor diverse tipuri de **activități de recreere**.
4. Întrucât studiile realizate în domeniu oferă rezultate contradictorii, nu se pot stabili concluzii valide cu privire la impactul orarului de vară asupra **mediului înconjurător**. Această constatare se aplică în special atunci când se dorește a se ști dacă orarul de vară cauzează o creștere sau o diminuare a cantității de ozon produse în raport cu o situație în care nu ar exista schimbarea de orar.
5. Orarul de vară contribuie la **realizarea de economii de energie**, întrucât, deoarece se întunecă mai târziu, se utilizează mai puțină electricitate pentru iluminat. Cu toate acestea, din aceste economii se deduc consumul sporit de energie necesar încălzirii în timpul dimineții în momentul schimbării orare, precum și consumul mai mare de combustibil generat de posibila intensificare a traficului în cursul serii. Iată de ce economiile efectiv realizate sunt greu de cuantificat și, în orice caz, sunt destul de reduse.
6. Majoritatea efectelor potențiale ale orarului de vară asupra **sănătății** sunt legate de adaptarea organismului la schimbarea orei în aprilie și octombrie. În acest sens,

³ A se vedea concluziile conținute în expunerea de motive a propunerii de Directivă 2000/84/CE.

specialiștii recunosc că, în stadiul actual al cercetării și al cunoștințelor, marea parte a neplăcerilor care se fac simțite sunt de scurtă durată și nu afectează sănătatea.

7. În ceea ce privește **siguranța rutieră**, se pune problema de a stabili dacă diminețile în care se luminează mai târziu, în special primăvara și toamna, și serile în care se întunecă mai târziu au vreun impact asupra numărului de accidente rutiere. Absența unor informații suficiente și interacțiunea altor factori, precum condițiile meteorologice nu permit stabilirea unei legături cauzale evidente între orarul de vară și numărul de accidente.

Informațiile transmise de statele membre în vederea pregătirii prezentului raport ar trebui să contribuie, după caz, la actualizarea și/sau completarea concluziilor respectivului studiu.

3. IMPLICAȚIILE ORARULUI DE VARĂ – SINTEZA INFORMAȚIILOR TRANSMISE DE STATELE MEMBRE

Comisia a primit din partea a 25 de state membre comentarii referitoare la impactul dispozițiilor privind orarul de vară în respectivele țări. În ceea ce privește celelalte state membre, Comisia a ajuns la concluzia că acestea nu dispun de informații specifice cu privire la impactul orarului de vară⁴.

Contribuțiile statelor membre pot fi rezumate după cum urmează:

3.1. Avizul statelor membre cu privire la dispozițiile actuale

Niciun stat membru nu solicită modificarea dispozițiilor actuale. Majoritatea statelor membre accentuează importanța armonizării în cadrul UE a calendarului pentru orarul de vară, în special în sectorul transporturilor.

Belgia se pronunță în favoarea menținerii dispozițiilor actuale sau, ca alternativă, a aplicării orarului de vară pe parcursul întregului an.

3.2. Impactul asupra sectoarelor economice cel mai intens afectate

Majoritatea statelor membre constată, în parte pe baza consultării sectoarelor implicate, că în țara lor nu există semnale privind un impact considerabil al orarului de vară asupra sectoarelor economice cel mai intens afectate, precum agricultura, transporturile și turismul.

În *Letonia*, specialiștii în turism consideră că orarul de vară are un impact pozitiv asupra turismului, în măsura în care se constată, de exemplu, o creștere a cererii pentru articolele de recreere (ciclism, navigație etc.).

Rapoartele prezentate de *Italia* indică faptul că sectoarele construcțiilor și agriculturii beneficiază de orarul de vară, în special în sudul țării, datorită faptului că dimineața este mai răcoare decât ar fi la aceeași oră din zi în cazul în care nu s-ar aplica orarul de vară.

⁴ În iunie 2007, Comisia a informat statele membre cu privire la intenția sa de a acționa astfel în cazul în care un stat membru nu răspunde până la finele lunii iulie 2007. Acest raport se bazează, așadar, pe totalitatea informațiilor de care dispunea Comisia la 31 iulie 2007.

Pe baza informațiilor disponibile în statele membre, se poate spune că se aplică în continuare concluzia din propunerea de directivă actuală: sectoarele economice au integrat orarul de vară în activitățile lor.

3.3. Noi studii

Câteva state membre au transmis rezultatele unor studii cantitative recente. Aceste studii vizează impactul orarului de vară în ceea ce privește consumul *de energie, siguranța rutieră și sănătatea*.

Energia

În *Bulgaria*, conform rezultatelor unei analize statistice efectuate de operatorul sistemului de electricitate pe baza consumului de electricitate din ultimii trei ani, lipsa utilizării luminii artificiale a dus la realizarea unor economii estimate la 20,5 GWh pe an, respectiv aproximativ 0,01% din consumul total al țării în 2005⁵.

Un studiu efectuat în 2006 în *Franța* a realizat, pe baza unor simulări, o comparație între situația actuală și o situație în care nu s-ar aplica orarul de vară. Studiul a demonstrat că orarul de vară a dus la realizarea unor economii de energie de 684 GWh (iluminare și climatizare) și la un consum suplimentar de căldură de 14 GWh, ceea ce înseamnă o economie de 0,014% din consumul total în 2005⁶. De asemenea, studiul a indicat faptul că trecerea cu o lună mai devreme la orarul de vară ar permite realizarea unei economii suplimentare de electricitate de 45 GWh.

În *Slovenia*, diverse analize statistice realizate de companiile de electricitate indică faptul că schimbarea orarului în martie și octombrie nu are niciun efect sau are un efect limitat asupra consumului de electricitate.

În *Estonia*, statisticile arată că în 2000 și 2001, atunci când, în mod excepțional, orarul de vară nu se aplica în această țară, consumul de electricitate al gospodăriilor în perioada aprilie-octombrie a fost mai ridicat decât cel din perioada de dinainte și de după 2000-2001. Cu toate acestea, diferența a fost mai mică de 10%, iar raportul dintre consumul din timpul verii și cel din timpul iernii a fost asemănător cu cel înregistrat în cursul anilor în care se aplica orarul de vară.

La sfârșitul lunii martie 2006, în *Letonia* s-a realizat o comparație între consumul de electricitate și sarcina maximă a sistemului electric înainte și după data schimbării orei în primăvară. S-au constatat schimbări minime în evoluția acestor doi parametri.

Într-un raport prezentat de asociația astronomică din *Cipru*, se propune reducerea duratei orarului de vară și aplicarea acestuia doar în perioada mai-septembrie. Această abordare ar include lunile în care soarele luminează mai mult de 12 ore pe zi, cu excepția lunii aprilie, și în decursul cărora temperatura medie se situează peste 24° C. Raportul susține că, în acest fel, s-ar putea realiza economii de energie în raport cu calendarul actual, afirmație care nu este susținută de o analiză cantitativă.

Siguranța rutieră

⁵ Sursa: statistici publicate de EURELECTRIC.

⁶ Sursa: statistici publicate de EURELECTRIC.

În *Estonia*, un studiu comparativ al numărului de accidente cu victime (morți și răniți) survenite cu 30 de zile înainte și după schimbările de orar din perioada 2000-2006 nu a indicat variații statistice considerabile în raport cu numărul anual de accidente.

Cercetările efectuate de „*Estradas de Portugal*”⁷ nu au evidențiat existența unei legături directe între orarul de vară și siguranța rutieră. Acest aviz a fost confirmat de mai mulți experți în transporturi.

Sănătate

În *Finlanda*, două studii realizate în 2003 și 2004 au analizat impactul schimbării orare asupra organismului uman, pe baza unui eșantion de 10 persoane. Studiile au evidențiat existența unui impact asupra somnului și a ritmului natural al corpului în cursul celor patru zile următoare schimbării orarului. Cu toate acestea, autorii subliniază faptul că, din cauza dimensiunii reduse a eșantionului analizat, studiile nu permit adoptarea unor concluzii pentru ansamblul populației.

În *concluzie*, în special în ceea ce privește impactul asupra energiei, câteva studii cantitative recente confirmă că au fost realizate unele economii de energie, nu foarte considerabile, în raport cu consumul total de energie, dar aceste studii nu iau în considerare creșterea potențială a consumului legată de o posibilă intensificare a circulației rutiere în cursul serii. Este adevărat, de asemenea, că economiile de energie în materie de iluminat electric vor prezenta probabil o tendință descrescătoare, ca urmare a utilizării din ce în ce mai intense a becurilor cu consum redus, fapt subliniat, printre altele, de Asociația împotriva orarului de vară dublu (l'Association contre l'heure d'été double - ACHED). Cu toate acestea, numai experiența viitoare va demonstra în ce măsură aceste diminuări ale economiilor vor fi compensate printr-o sporire a economiilor realizate în domeniul climatizării, ca urmare a utilizării tot mai intense a instalațiilor de climatizare în birouri.

3.4. Opinia cetățenilor

Sondaje de opinie în statele membre

Anumite state membre au comunicat rezultatele unor sondaje de opinie recente sau a unor consultări publice organizate (prin intermediul internetului) pe tema orarului de vară.

Conform unui sondaj efectuat în 2001 în *Estonia*, numărul celor care erau în favoarea orarului de vară era aproape identic cu numărul celor care se opuneau acestui sistem.

Un sondaj efectuat în 2006 în *Lituania* a indicat că 55% din populație era împotriva orarului de vară și 32% în favoarea acestuia.

În 2006, în *Letonia* au fost organizate două consultări pe internet. Rezultatele acestora au indicat că în jur de 60% din participanți se opuneau orarului de vară. Trebuie precizat, cu toate acestea, faptul că rezultatele menționate nu au fost obținute pe baza unui eșantion reprezentativ de persoane, ci pe baza persoanelor care au ales să participe la consultare.

Conform unui sondaj realizat în 2005 în *Franța* de institutul CREDOC, aproximativ două treimi dintre francezi sunt fie indiferenți, fie în favoarea orarului de vară, în sensul că, din

⁷ Entitatea publică însărcinată cu administrarea drumurilor din Portugalia.

1993, părerile favorabile au crescut cu 12 puncte procentuale, în timp ce cele negative s-au redus cu 13 puncte. Cu toate acestea, în cadrul unui sondaj realizat de SOFRES în 2002, 45% s-au arătat în favoarea menținerii orarului de vară *pe tot parcursul anului*, 31,4% erau indiferenți, iar 26,3% contra orarului de vară.

În concluzie, este evident că numărul foarte redus de sondaje recente în materie nu permite adoptarea unor concluzii valide, cu atât mai mult cu cât gradul de reprezentativitate și rezultatele acestora variază de la o țară la alta.

EUROBAROMETRU

Conform rezultatelor *Eurobarometrului din 1990*, indicele de satisfacție înregistrat pe întreg teritoriul Comunității Europene era de 57,4%.

Rezultatele *Eurobarometrului realizat în 1993* privind data de încheiere a orarului de vară indicau faptul că majoritatea populației din cele 12 state membre ale Comunității (54,5%) prefera o dată de la sfârșitul lunii octombrie, adică sistemul actual, și nu la sfârșitul lunii septembrie (38,4%).

Contacte cu asociațiile și cetățenii

Comisia a fost contactată periodic de ACHED, o asociație franceză care se opune existenței orarului de vară în Franța și în Europa. Printre altele, ACHED a trimis scrisori, note, articole și rapoarte (majoritatea din anii '80 și '90), în care cei implicați își exprimă, din diverse motive, opoziția împotriva orarului de vară. În plus, asociația face trimitere la o serie de studii mai vechi referitoare la impactul orarului de vară.

Nicio altă asociație, inclusiv dintre cele active în sectoarele interesate, nu s-a adresat Comisiei în acest sens.

Cu toate acestea, Comisia primește din când în când scrisori din partea cetățenilor care își exprimă dorința ca dispozițiile actuale să fie modificate (de exemplu, prin anularea orarului de vară sau prin introducerea acestuia pe tot parcursul anului).

4. CONCLUZII

Conform informațiilor de care dispune Comisia pentru a pregăti prezentul raport, se poate afirma că analiza prezentată în propunerea de directivă rămâne valabilă: pe lângă faptul că favorizează practicarea a diverse activități de recreere seara și că generează într-o oarecare măsură economisirea de energie, orarul de vară nu are repercusiuni semnificative, iar dispozițiile actuale nu constituie un subiect de preocupare în statele membre ale UE.

În aceste condiții, Comisia consideră adecvată menținerea dispozițiilor privind orarul de vară, astfel cum se prevede în directivă. Niciun stat membru nu și-a exprimat intenția de a renunța la orarul de vară sau de a modifica dispozițiile directivei în vigoare. În schimb, în scopul de a asigura respectarea obiectivului principal al directivei, și anume corecta funcționare a pieței interne, se impune menținerea armonizării calendarului.